

Ing. arch. Janka Čúrna, PhD.

ZARIADENIA VOĽNÉHO ČASU V URBANISTICKEJ ŠTRUKTÚRE SÚČASNÝCH SÍDELNÝCH ÚTVAROV

Prehľad o stave problematiky

Požiadavky na druhovosť zariadení urbanisticko-architektonických súborov pre zariadenia voľného času vychádzajú z lokálno-situačného charakteru a priestorových možností v rámci sídelného útvaru, alebo regiónu, pričom sa pri výstavbe nových uprednostňujú urbanisticky komplexne integrované polyfunkčné zariadenia s univerzálnym flexibilným stavebným a urbanisticko-architektonickým riešením. Konceptne sa pritom sleduje dobré previazanie základných - prevládajúcich funkcií t.j.

- funkcie kultúrno-spoločenskej a zábavnej (zábavné parky, kultúrno - spoločenské centrá, múzeá, obr. č. 1, obr. č. 2)
- vzdelávacej (napr. pastoračno-cirkevnej)
- obchodnej (nákupné strediská, supermarkety)
- športovo-rekreačnej (kúpaliská, štadióny, integrované športové areály)
- administratívnej

a funkcií doplnkových ako správa, doplnková administratíva, odborná informácia, predaj vstupeniek, hygienické zariadenia a WC, služby, sklady, verejné stravovanie, prechodné ubytovanie, doplnkový obchod, zdravotnícke služby, odpočinkové priestory, priestory pre hry detí, zásobovanie a pod. a to všetko vo vzťahu k široko rozvinutému automobilizmu s požiadavkou na zabezpečenie priestoru pre dynamickú a statickú zložku dopravy (parking, prístupové a obslužné komunikácie s rôznym stupňom segregácie všetkých druhov dopravy a pešieho pohybu t.j. segregácia časová, horizontálna, vertikálna a ich kombinácie.

Koncepčné zásady a odporúčania pre tvorbu

Pri tvorbe zariadení voľného času sa sleduje najmä:

- systematizácia hierarchizácia mnohoznačnej problematiky teoreticko-tvorivých postupov v sledovanej oblasti, upriamenie pozornosti na ponímanie urbanisticko-architektonických sú-

borov v kontexte premien štruktúry súčasných sídiel

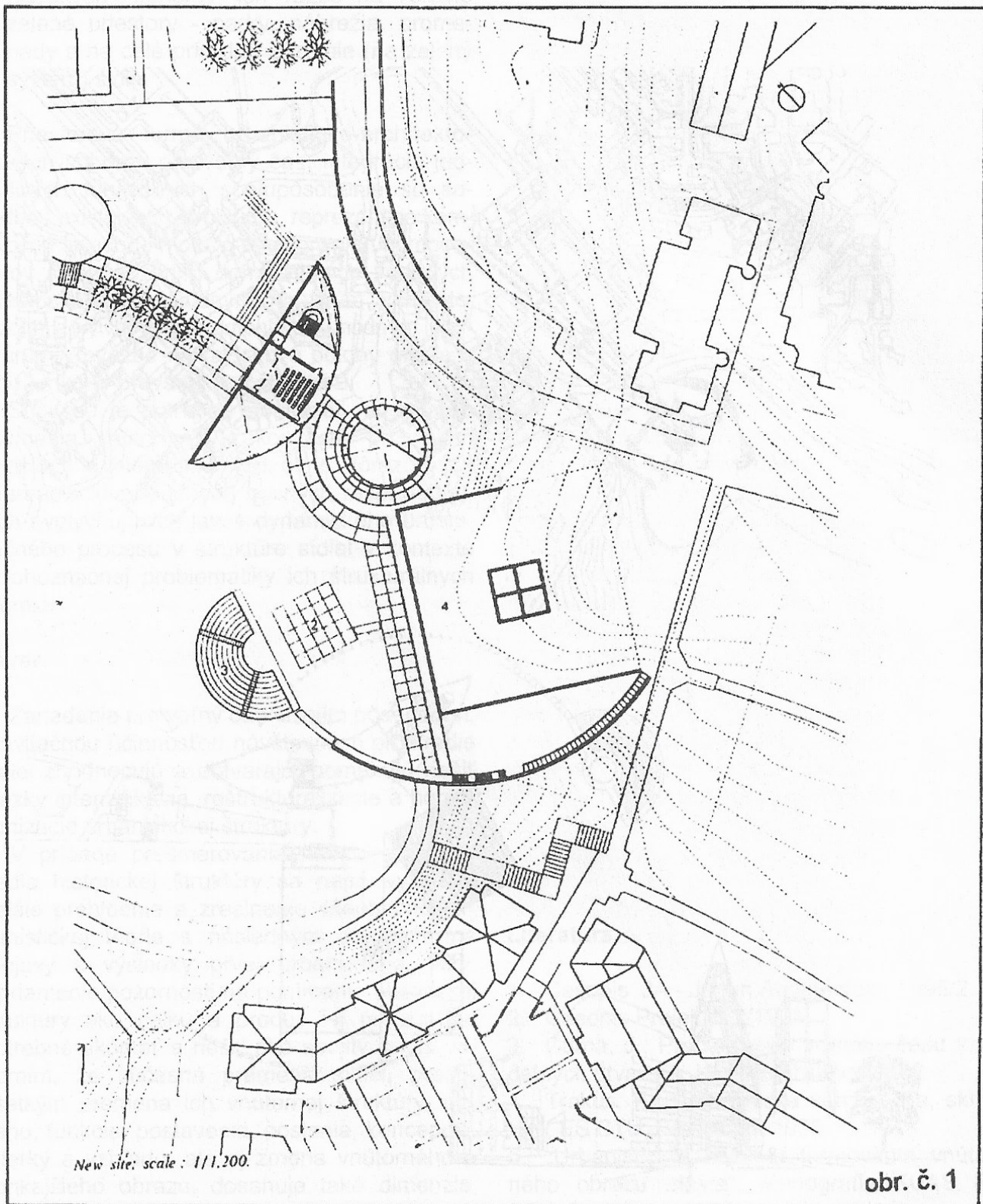
- lokalizácia a väzba na sídelné zoskupenie v rámci vyšších sídelných a regionálnych vzťahov
- komplexnosť urbanisticko-architektonického riešenia
- identita, neopakovateľnosť a špecifická osobitosť v rámci širšieho priestorového (sídelného, regionálneho a vyššieho) kontextu
- tendencia urbanistickej integrácie a koncentrácie funkcií s možnosťou združovania obsluhy do prevádzkových dvorov v podzemných priestoroch a vizuálne potlačenie hospodárskych priestorov do menej exponovaných polôh

Požiadavky na dopravu

- zabezpečiť bezkolíznosť, účelnosť peších ťahov a ich bohatosť v najexponovanejších polohách s ohľadom na skutočnosť, že vnútorná prevádzka urbanisticko-architektonického súboru je založená ťažiskovo práve na pešom pohybe, zabezpečujúcom prepojenie všetkých jeho častí. Pešia prevádzka vrcholí obyčajne v ťažisku napojenom na ústredný uzlový priestor,
- nevyhnutnosť dopravných väzieb na základný prevádzkový systém sídla, predovšetkých na všetky formy MHD,
- zabezpečenie dostatočného počtu parkovacích a garážovacích miest, dimenzovanie ktorých vychádza z ekonomie prevádzkovo-funkčného združovania potrieb jednotlivých funkčne samostatných celkov. Kapacita sa odvodzuje od maximálnej špičkovej návštevnosti najnáročnejších zariadení.

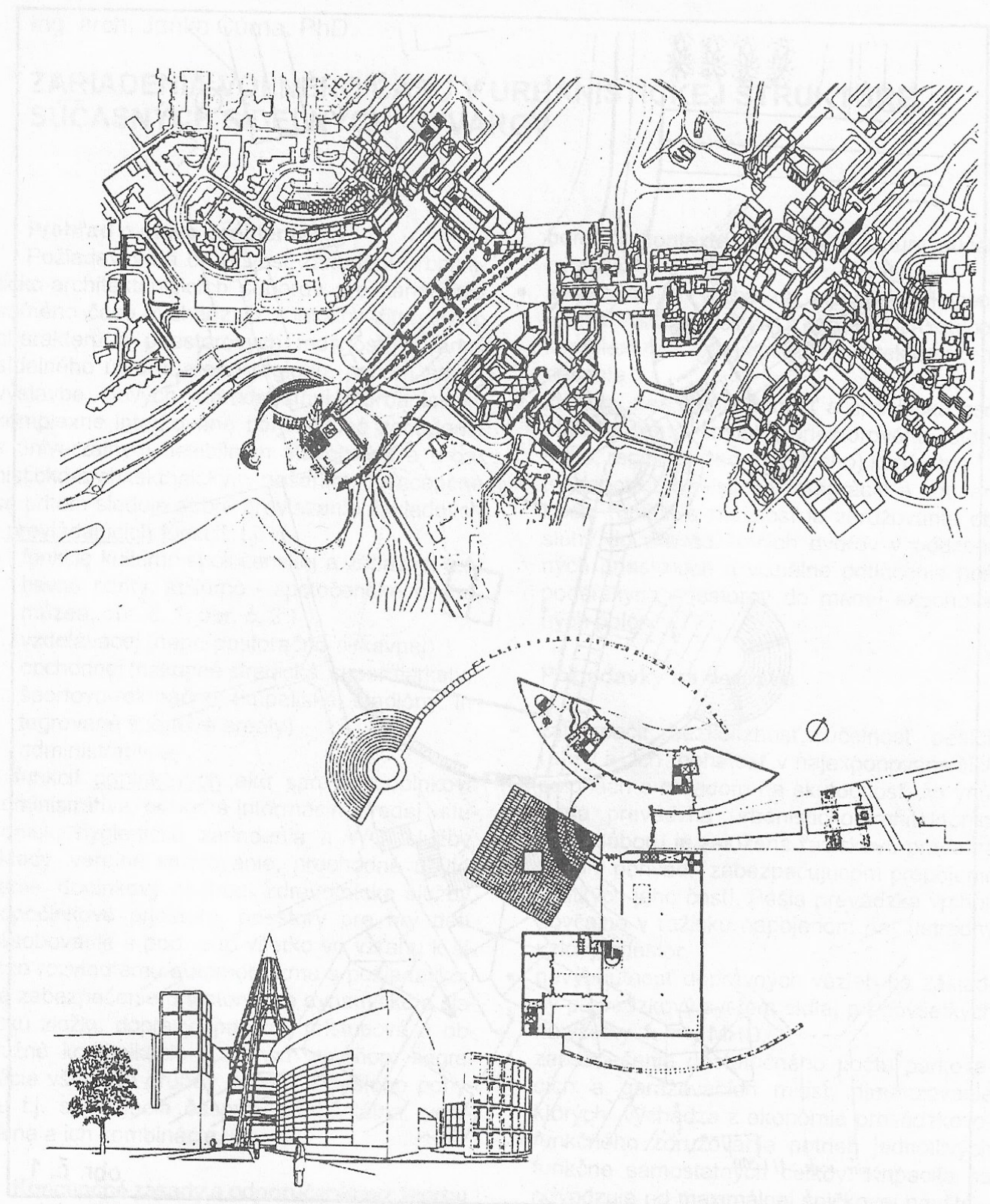
Hmotovopriestorová a kompozičná skladba

- rôznorodosť a účinnosť optických zážitkov a požiadavka vysokej výtvarno-estetickéj úrovne celku i detailu,
- uplatnenie účinnosti akcentov a dominant,

JAPAN CULTURE CENTRE

JEDINEČNOSŤ URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÉHO SÚBORU - PO STRÁNKE
 IDEOVEJ A FUNKČNEJ, S VYJADRENÍM VOĽNEJŠEJ KOMPOZIČNEJ SKLADBY
 (BY KISCHO KUOKAWA, IN: JA 1995/2)

URBANISTICKO - ARCHITEKTONICKÝ SÚBOR Z KRAJINNÉHO PROSTREDIA VYSTUPUJE, KOMPOZIČNE HO OVLÁDA, JE SITUOVANÝ V KONTAKTOVEJ POLOHE SÍDLA A KRAJINY A JE PRÍKLADOM FUNKČNE, PROPORČNE I PRIESTOROVO DIFERENCOVANÉHO A ZÁMERNE ARTIKULOVANÉHO PRIESTORU S VÝRAZNOU PLASTICITOU

Muzeum de Louvain - la - Neuve
/Kisho Kurokawa/, In : JA 1995/2 str.73

obr. č. 2

- vyzdvihnutie a dôrazné uplatnenie komponentov zelene pri výtvarnom dotváraní urbanistických interiérov, ich väzba na verejné zelené priestory - parky, nábregia, promenády a na celé prírodné zázemie (na zelený systém) sídla.

Priestorová forma urbanisticko-architektonických súborov pre voľný čas, integrácia jednotlivých funkcií, ich spolupôsobenie so súseďnou existujúcou štruktúrou, reprezentuje kompozičnú skladbu hmotovo-priestorových komponentov s vymedzením dominantných verejných priestorov s individuálnym výrazným architektonickým a výtvarným stvárnením, s vhodným situovaním vo väzbe na ťažiskové polohy mesta a jeho funkčno-prevádzkovú štruktúru.

Súčasne je potrebné poukázať na potrebu skúmania vnútorných zákonitostí, príčinných súvislostí a hierarchie hodnôt, s dôrazom na diferenciaciu základných nosných resp. vedľajších ovplyvňujúcich javov dynamického urbanizačného procesu v štruktúre sídiel v kontexte mnohознаčnej problematiky ich štrukturálnych premien.

Záver

Zariadenia pre voľný čas svojím pôsobením, gravitačnou účinnosťou návštevnosti prostredie sídiel zhodnocujú a dotvárajú, pomáhajú riešiť otázky intenzifikácie, reštrukturalizácie a homogenizácie urbanistickej štruktúry.

V prípade presmerovania riešení do prostredia historickej štruktúry sa napr. vyžaduje ďalšie prehĺbenie a zrealnenie všeobecnej urbanistickej teórie s následným dopadom na prejavy a výsledky prvej urbanizačnej fázy. Upríamenie pozornosti na ponímanie historickej štruktúry ako celku a proces jej premien je potrebné skúmať a riešiť ako spojitý jav, s vedomím, že súčasná premena sídiel, predovšetkým premena ich vnútornej štruktúry, obsahu, funkcie, postavenia, poslania, koncepcie, mierky a vzhľadu, ale aj zmena vnútorného a vonkajšieho obrazu, dosahuje také dimenzie, aké naznačovala žiadna predchádzajúca vývojová etapa.

Je zrejmé, že proces permanentnej premeny a reštrukturalizácie sídiel v súvislosti s aktivitami voľného času, sa uskutočňuje v súčinnosti deštruktívnej a tvorby ako nepretržitého a zákonitého vývojového procesu.

Literatúra:

1. Časopis JA - Japan Architecture, 1995/2
2. Časopis Projekt č.2/1994
3. Čúrna, J.: Problematika voľného času v sídelných útvaroch, KDP, Bratislava, 1982
4. Trnkus, F.: Urbanistická kompozícia, skriptum, ES STU, Bratislava, 1996
5. „Urbanistické hľadiská formovania vnútorného obrazu mesta“, Monografia KUAS FA STU, Bratislava, 1995
6. Zborník z celoštátnej konferencie s medzinárodnou účasťou pri príležitosti 70. narodenín Prof. Ing. arch. Tibora Alexyho, DrSc. „Aktuálne problémy súčasných miest“, Bratislava, 15. októbra 1999, Vydavateľstvo STU Bratislava, zostavovateľ Ing. arch. Janka Čúrna, PhD.